

DEBRECZEN

Szerkesztőség: Debrecen, Bajcsy-Zsilinszky-u. 1. sz. földszint (Arany Bika bérház). Tel.: 113. (7 melléklettel.) Szerkesztéségi hiv. órák d. u. 3—7-ig.

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLO Független Kisgazda, Földmunkás és Polgári Párti újság

Kiadóhivatal és nyomda: Bajcsy-Zsilinszky-u. 1. sz. (Arany Bika bérház) főemelet. Telefon: 113. (7 melléklettel.) Hivatalos órák: reggel 8—este 6-ig.

A nyugalmazott

Penziónált, vagyis nyugdíjas, helyesebben nyugalmazott. Rendes viszonyok közt azt jelenti ez, a kitöltött szolgálati évek után, a becsületesen elvégzett munka jutalmaként a tisztviselő, a munkás, az altszint nyugalmába vonul s a befizetett nyugdíjjárulékok biztosítják hátralévő éveire a tisztességes megélhetést. Ugyis kellene ennek lenni, ha a világon végigviharzott háború vágyálomná nem sorvasztotta volna le ezeket a szép reményeket. 1932-ben érte az első csapás a munkában megfáradt nyugalmazottakat. Ekkor hozott a kormányhatóság által az a rendelkezés, hogy a nyugdíjba vonuló nyugdíjas a tényleges szolgálathoz évezett fizetésének csak 90%-a után élvezheti a nyugdíjat és ez is csak úgy, hogy a teljes 40 esztendői szolgálatot kitöltött tisztviselő, munkás vagy altszint az így 10%-kal redukált fizetésének csak 90%-át kaphatja meg nyugdíjban. Azt jelentette ez, hogy a régebben élvezett 100%-os nyugdíj 19%-kal redukáltatott.

Később valamelyes javulás alott be a nyugdíjellátás terén, ez azonban inkább arra volt vezethető, mert a pengő értéke romlott, tehát nem sok örömet hozott a nyugdíjas tisztviselő családjokra. Ilyen előzmények után, szerencsétlen kül- és belpolitikánk folytán reánknehezedett szörnyű nemzeti szerencsétlenségünk. A vesztett háború folytán elkerülhetetlen közzgazdasági összeomlásunk, amelynek hatása legelsősorban megint csak a munkában megfáradt nyugdíjasokat sújtotta, hiszen élénk emlékeztünkben van még, hogy hosszú hónapokon keresztül nem kaptak meg nyugdíjait és legkedvesebb értékeikről kellett megválnia, hogy az éhenhalásból megmentsse magát és sajnálgó családját.

Aztán jött a várva-várt kibontakozás. Jött az ideiglenes nemzeti kormány megalakulása, amely új reménységet csillogtatott meg a nyomorúságban élő nyugdíjas előtt. És nem is csalódott. Az ideiglenes kormány visszaállította a régi igazságos elbánást, a tényleges szolgálathoz évezett fizetés után járó 100%-os nyugdíjfizetést. Bizony, az öröm igen hamar ürömmé vált. A magyar pengő rohamos, elképzelhetetlen leromlása oda-juttatta a nyugdíjast, hogy volt idő, amikor a VI. fizetési osztályban lévő tisztviselő egy becsületlen kosár zöldséget nem tudott beszerezni a havi nyugdíjából. Végre a koalíciós kormány az összes pártok teljes mértékű támogatása mellett letörte az infláció hűfőt, megeremeltette az új jó magyar forintot és ezzel egy rendezettebb, egy jobb jövőt biztosító közgazdasági élet kialakulásának útjára léptünk.

Aztán jött a tisztviselői fizetések rendezése. A nyugdíjasok járulékosainak megállapítása. Tisztségükben volt mindenki azzal, hogy az állam irigyzatos terhei

A Kisgazda Párt deklarációt bocsát ki

A Független Kisgazda Párt képviselői kedden délután értekezletet tartottak. A szokásos heti értekezleten túlmenően, ennek a mai összejövetelnek igen

nagy jelentősége van, mert Nagy Ferenc miniszterelnök ezen a képviselői ülésen ismerteti a párt kilenc pontból álló deklarációját. A deklaráció elő politikai körök-

ben igen nagy érdeklődéssel tekintenek. A képviselői értekezlet után este 6 órakor a párt politikai bizottsága tartott ülést. — Lapunk zártkör az ülés tart.

A szlovákiai magyarság üldözése tovább tart

Mosonmagyaróvár, dec. 3. Újra meg újra kétségbeesett emberek kelnek át a Dunán, a csehszlovák határmentén. Vannak, akik napokon át ülnek egy-egy bokor mögött, amíg kedvű alkalm kínálkozik az átmenetközésre. A szlovák katonaság mindenütt fokozott éberséggel igyekszik megakadályozni az újabb menekültek átjutását. Ahány eljött, kegyetlenül megkínözzák. De nem kisebb kegyetlenséggel bánalmazzák azokat, akiknek hozzártartozói kompromittáló adatokat juttattak a magyar hatóságok birtokába.

November 20-án két egyént, akik Rajkával szemben akartak átkelni a Dunán, a szlovák fiánécek elfogták és a közeli fiánécsere kísérték. Itt külön-külön pofozták őket, hajukat tépték, majd gamibattal ütötték meg a mezeten talpukat. Egy óvatlan pillanatban sikerült megszökniük és a Dunán átkeltek. — Elmondották, hogy az áttelepítést úgyszólván már az egész határmentén befejezték. A nyugati részen kiürítették Somorját, Tejfalu, Körvölést, Felbert, Sülyt, Gutort és Szemetet. Ezeknek a községeknek lakosait jórészt Jicsinybe szállították el. Van, aki a Somorjában lakó ismerőséhez kerülő úton levelet küldött és megírja, hogy feleségét és gyermekeit, akiket elszállításkor szakították el, még mindig nem látta és nem hiszi, hogy valaha is találkozik velük. Még mindig ugyanabban a ruhában van, amelyben elhurcolták, mert csomagjai nem érkeztek meg. Jicsinyben, mint gazdasági eselőd dolgozik egy csehszlovák gazdánál. Úgy tudja, hogy azokat a kisgyermeket, akiket szlovákiai elváltatottak, szlovákiai menhelyekben helyeznek el. Újabb menekültek már nemcsak kizárólag

Rajkára, hanem más községekbe is érkeznek, így Doborgasziget, Sárnyósziget, Dunakilitin és Tüskin állandóan növekedik a számuk. — Szombaton a rajkai menekülteket meglátogatta Molnár Erik népjóléti minisz-

ter és 200 ruhát, 50 takarót, cukrot, valamint 200 forintot juttatott számukra. Ugyancsak Rajkán járt szombaton Mr. Sommer, az UNRRA magyarországi főmegbízottja is.

Tető- és lakóház helyreállítási kölcsön folyósítható

A hivatalos lap keddi számában jelent meg a kormány rendelete arról, hogy az államkincstár az országos épületjavítás alapról a háztulajdonosok részére a Pénzügyi Központ közvetítésével a háború által előidézett helyzet következtében

ter és 200 ruhát, 50 takarót, cukrot, valamint 200 forintot juttatott számukra. Ugyancsak Rajkán járt szombaton Mr. Sommer, az UNRRA magyarországi főmegbízottja is.

Nem szabad a kiosztott földeket cseréberélni

A földreform végrehajtása során az ország számos községében nem kívánatos jelenségek mutatkoztak. Az érvényben lévő jogszabályok ellenére egyes helyeken a községi földigénylő bizottságokat felosztatták, másokat tiltettek helyükre és ezek az új bizottságok elváltatottak a földek felosztását, cseréberélni. Tekintettel arra, hogy a bizonytalanság teljes kiküszöbölése és a termelés előfeltételének biztosítása mindennél előbbrevaló feladat, Baranyos Károly földművelésügyi miniszter nyomban hivatalbalépése után új rendeletet adott ki a községi földigénylő bizottságok működésének szabályozása tárgyában.

Az új rendelet véget vet a községi földigénylő bizottságok önkényes átalakításának, vagy el-

távolításának, megiltja a már felállított juttatási javaslatok megváltoztatását és kimondja, hogy a földreform során igénybe vett ingatlanok a folyó évi november 29-én fennálló tényleges birtokállapotot nem változtathatják meg; végül súlyos büntető rendelkezést állapít meg az ellenszegülőkkel szemben. — Amennyiben leszögezi, hogy az eddig is érvényben volt fegyelmi és vagyoni felelősségrevonáson felül, a Népbizóság előtt bűnvádi eljárásnak is helye van.

A rendelet végrehajtása után joggal várható, hogy a földreform lebonyolítása terén fennálló bizonytalanság megszűnik és a termelőmunka elől a gátló körülmények elhárulnak. Az új rendelet november 29-én lépett életbe.

A magyarságra kedvező intézkedések Romániában

Bukarestből jelentik: Groza miniszterelnök kihallgatáson fogadta Nékán Sándor követségi

tanácsost, a bukaresti magyar delegáció vezetőjét és közölte vele, intézkedett a CASBI alatt

lévő magyar javak sürgős visszaszolgáltatása iránt.

Az „Uj Elet” közli, hogy a román kormány beszámítja a magyar államtól átvett köztisztviselők szolgálati éveit.

A román hivatalos lap közli, hogy a nemzetnevelési miniszter Kulik Sándort a magyar elemi iskolai oktatás főtanfelügyelőjévé nevezte ki.

A román vasutak vezérigazgatósága felhívja a volt magyar vasutasok figyelmét, hogy mindazokat, akik 1946 december 13-ig benyújtják visszavételi kérelmüket a román állam szolgálatába, visszatérnek; tekintet nélkül az eddigi késedelem okára. (MTU)

A nemzetgyűlés elfogadta a törvénytelen gyermekekről szóló törvényjavaslatot

A nemzetgyűlés tegnap Varga Béla elnökletével ülést tartott. Az elnök bejelentette, hogy Tomaszovszky Mihály kisgazdapárti képviselő, aki most Szabolcs vármegye főispánja, lemondott mandátumáról, helyette behívják a soron következő Kovács Pál pótképviselőt. Közölte az elnök, hogy a budapesti néptitkárság Vértessy Károly mentelmi jogának felülvizsgálatát kérte. Az ügyet kiadták a mentelmi bizottságnak.

Ezután áttértek a házasságon kívül született gyermekek jogállásáról szóló javaslat tárgyalására. Duba István eladó válaszolt a vita során felmerült kérdésekre. Rites István igazságügyminiszter védelmébe vette a javaslat egyes kifogásolt szakaszait. Szerinte itt egyébről nincs szó, mint arról, hogy az apa teljesítse vérszerinti kötelezettségét saját gyermekeinek tartása, nevelése tekintetében, amely eddig csupán az anyát kötelezte. A nemzetgyűlés a javaslatot általánosságban elfogadta, majd megkezdte a részletes tárgyalást, amit az elnök indítványára szerint szüneteltetett.

Dénes István pártunkivüli azt indítványozta, hogy tűzzék napirendre a szlovákiai magyarok helyzetének kérdését is. Kifogásolta, hogy a külügyminisztérium sajtóosztályának nincs megfelelő költségvetési fedezete, úgyhogy a Magyarországon tartózkodó külföldi újságírókat nem is tudja elvinni a határra, hogy a helyszínen tanulmányozhassák a kérdést. A Ház az elnök napirendi javaslatát fogadta el.

esülje meg a multnak becsületese munkát végző emberét; mert, ha nem becsüli meg, nem számíthat arra, amikor majd ő is a mult embere lesz, hogy úgy értékeljék, amin azt megérdemelné. A már elvégzett munka éppen úgy megérdemli a megbecsülést, mint a most végzendő munka. Nem lehet, nem szabad tehát megelégedni a nyugdíjasokról, meg kell becsülni őket, mert ezzel csak önmagunkat és a demokratikus igazságokat becsüljük meg és a szociális igazságot emeljük diadalra.

Dózsa György.

Igazolvány képek HORVATH FOTÓTEL, Stornoffy utca 1/b.

CSOKONAI SZÍNHÁZ
December 4-én, szerdán 7 órákor

BŐREGÉR

A bérlet 17.
TELEFON 110.

Hajdú vármegye területe nagyobb lesz

Életbelép a régi automatikus előlépési rendszer az önkormányzati tisztviselőknél

Hajdú vármegye egyik vezetője az elmúlt napokban Budapesten a belügyminisztériumban fontos tárgyalásokon vett részt. A tárgyalásokon megvitatták a vármegyék kérdését. A belügyminisztérium azon az állásponton van, hogy a békekötés után a megszokott vármegyéket be kell olvasztani a szomszédos vármegyék területébe. Így a vármegyék jelenlegi létszáma 5-vel csökkenne. Hajdú vármegye a területi rendezés után jelentős területekkel növekednék, mert Csönka-Biharból kapna egy részt, de szó van arról is, hogy Szabolcsból is Hajdúhoz eszlanának egy területet, amiért Szabolcs megye viszont a szatmári területet kapná meg.

A megye megnagyobbodásával kapcsolatban a megyei tisztviselők létszámát a békebeli létszámmal szemben emelni fogják.

A megyei normálstátus megalapítása még várát magára, mert előbb egy fontos rendelet jön ki az önkormányzati tisztviselőkre

vonatkozólag. A rendelet újításai szerint a vármegyei tisztviselők sora ezután így alakul: vármegyei segédfogalmazó, fogalmazó, vármegyei jegyző, főjegyző, alispán. Megszűnnek tehát a közgazdasági gyakorlati, vármegyei aljegyzői és vármegyei másodfőjegyzői állások. A segédfogalmazó a X., a fogalmazó a IX. és a vármegyei jegyző a VIII. fizetési osztályban kezdti szolgálatát.

A rövidesen megjelenő rendelet hatályaon kívül helyezi a 2500—1945. M. E. rendeletet és az 1929. évi XXX. tc. rendelkezéseit teszi újra irányítónak az előlépéseknél, ami annyit jelent, hogy ismét automatikusan lépnek elő az önkormányzati tisztviselők. Az új rendelet a sorközi előléptést csak a kezelési tisztviselőkre tartja fenn.

A kormányzat egyébként már előkészíti az önkormányzati tisztviselők választásáról szóló törvényjavaslatot is.

Premiumot kapnak a beszoigalatasi kötelezettségüknek eleget tett gazdak

A Gazdasági Főtanács fontos határozatot hoz a gabonabeszolgáltatási ügyekben.

Ezerint azok a gazdak, akik pontosan eleget tettek beszoigalatasi kötelezettségüknek, prémiumot kapnak — visszamenőleg.

75 ezer méter textilárú a debreceni és megyei gazdáknak

A kormány elhatározta, hogy a beszoigalattás terén előjáró gazdákat külön textilárú juttatásban részesíti. A textilárú késztermelésének 20 százalékát fordítják a gazdáknak jutalmazására. Az anyagot autókanyarvónok fogják vidékre szállítani. Az áru szétosztásának munkájába az érdekviseletek közbenjárására a kereskedőket is bekapcsolják. Leitner Jenő, a Kereskedő Társulat alelnöke, aki az ügyben tartott értekezleten részt vett, a következő tájékoztatást adta a „Debrecen” munkatársának:

— Debrecen és Hajdúvármegye gazdaközössége részére az elmaradt árumennyiségből 25 ezer méter, a decemberi hányad címén 50 ezer méter árut küld a kormány. Ebből a mennyiségből egyharmadrész a debreceni gazdaközösséget

Minden beszoigalattott kilogramm után 5 fillér utólagos prémiumot kapnak a termelők, míg ha az előírt mennyiségben felül szolgáltattak be, akkor a többletkilogrammok után 10 fillér térítést kapnak.

illeti, míg kétharmadrész Hajdú megye községeinek küldenek el. A szétosztás a legnagyobb ellenőrzés mellett történik a kereskedők részvételével a közellátási felügyelőség felügyelete mellett. Eloszorban azok a gazdák részesülnek a textiláruban, akik a beszoigalattásnak felelősen, vagy nagyrészen eleget tettek. Amennyiben a leadott méterárura kellő számú jelentkezés nem történik, a fennmaradó rész a közönségnek jut. Aki az első kiosztásból nem kap, a legközelebbi juttatásból részesül. Minden gazda érdeke, hogy a közellátási irrodától szerezzék meg a beszoigalattási kötelezettség teljesítéséről szóló igazolványt, s ha nem tett eleget a beszoigalattásnak, utólag pótolja, hogy a textiljuttatásban részesülhessen.

Az aranyforgalom

Az Aranyellenőrző Bizottság hozzájárul ahhoz, hogy a megfélelő iparigazolmányal bíró iparos (kereskedő) az addig megszerzett, illetve a jövőben megszerzendő aranytárgyakat eladhassa, átdoigozhatja vagy más aranytárgy ellenében elcserélheti.

Végül közli az Aranyellenőrző Bizottság engedélyt ad arra, hogy a fogorvosok és a fogorvosokra jogosult vizsgázott fogászok a beteg szájából kivett, használt fogaranyat a betegől megvásárolhatják és nemcsak ugyanazon, hanem más beteg részére is feldoigozhatják. Az ilyen megvásárolt arany más módon nem értékesíthető.

Dr Magos Arthur tragédiája

Kisvárdán tragikus körülmények között hunyt el dr. Magos (Maugner) Artur, a kisvárdai járásbíró elnöke. Dr. Magos sokáig volt Debrecenben ügyvéd és az Ügyvédi Kamara titkára. Mint bíró öt évig volt a kisvárdai járásbíró elnöke és általános tisztviselőnek és szeretetnek örvendett. A létszámapasztás során B. listára kapták, ami erős idegösszeroppanást idézett elő nála, idegei nem bírták a hajszát. A sors különös játéka folyán éppen halála napján kapott távirat értesítést arról, hogy állásába visszahelyezték, de ez már későn érkezett. Nagy részvét mellett temették el Kisvárdán a járásbírósi círcsarnokából.

Megérkeztek a jelzett
kítűnő fajta **gyümölcsfák**
nagy választékban.
SZALKAI FAISKOLA lerakata.
Csapó-uca 11. sz.

SZÍNHÁZ — MOZI

CSOKONAI SZÍNHÁZ
Szerdán este 7-kor: Bőregér. A. bérlet.
Csütörtök du. egyenred 4-kor: Misi Mikulása, Gyermekelőadás.
Csütörtök este 7-kor: Janika, Premier bérlet. 19.
Pénteken du. fél 4-kor: Misi Mikulása, Gyermekelőadás.
Pénteken este 7-kor: Janika, B. bérlet 17.
Szombaton este 7-kor: Gyertyafény keringő, Premier bérlet 19.

KAMARA SZÍNHÁZ:
Szerdán este 7-kor: Az Ady Társaság bérleti este: A festő.
Szombaton este 7-kor: Kisértelek.

Megáltozik a Csokonai Színház előadására időpontja december 7-től, szombattól kezdve. Az esti előadások fél hétkor, a délutánok pedig 3 órakor kezdődnek.

Colem, Valamikor, még a nemi film idejében világsiker aratott a Golem története, melyet modern változatban a franciák készítettek el. Ezzelre történelem és rémdráma ez a film, melynek témáját méltón alakítja a világhírű francia színész: Harry Baur. A Colem, melyet ma mutat be a Vigaszínház, sokáig elnegetni fogják Debrecenben.

Az örök ismeretlen

„A lélek természetudományi alapjai” címen tartotta meg előadását dr. Pap Zoltán egyetemi tanár. A léleknek a testhez, különösen az agyvelőhöz való viszonyát fejtegetve ismertette a fontosabb működések agykérgi központjait s arra a kérdésre adott megfellelét, hogy hol van elrejtve az emberben a lélek. Eredetien változott az anyag, az élet és a lélek összefüggését s reámutatott, hogy az életműködést igen gyakran a lélek tevékenységével zavarjuk össze. A lélek-működés központjában az önudatosítás áll, melynek központjáról csak annyi bizonyos, hogy az agyban rejlik. Rendkívül lebilincselő és világos fejtegetését azal fejezte be, hogy a lélek megmarad, mint „örök ismeretlen”.

A Baróti Kör legközelebbi előadást december 7-én, szombaton délután 3 órákor rendezi a Dári Múzeum előadó termében. Az előadó dr. Kádár László egyetemi tanár. Az előadás címe: „A földfelszín természeti erőinek hatása az élők világára”.

Borbély Andort szabadságra helyezték

Borbély Andort, a „Virradat” c. hetfői nyilas lap felelős szerkesztőjét a népbírói ítélettel 10 évi börtönrre ítélte a volt szerkesztő büntnyűt most tárgyalta a NOT és Borbély büntetését másfél évre szállította le. Ezt a bűnétését kibővítették vette és Borbélyt szabadságra helyezték.

DHV. autóbushirdetmény

Értesítjük a t. utazóközösséget, hogy 1946. december hó 6-tól kezdődően a Debrecen—Berettyóújfalú—Komádi között, valamint 1946 dec. hó 6-tól kezdődően Debrecen—Hajdúszovát—Földes között autóbushírdetményeket csak hétköznapon (tehát pirospontú ünnepnapokon és vasárnap nem) az alábbi menetrendben, minden nap közlekedtetjük. A komádi járatnál 25 személyes kocsi állítottunk forgalomba. A járatokhoz helyjegyet az indulás napján de 9 óráig Csapó utca 24. sz. alatt (keresztút) lehet utazgatni.

Menetrend.
Megállóhelyek.

I. Debrecen—Derecske—Berettyóújfalú—Komádi.	
15.00 i. Debrecen, Bika szálló	9.00
16.20	Derecske 7.40
17.00	Berettyóújfalú 7.00
19.00	4. Komádi 5.00
II. Debrecen—Hajdúszovát—Földes	
16.00 i. Debrecen, Bika szálló	8.00
17.15	Hajdúszovát 6.45
18.00	4. Földes 1.60

DHV Üzletigazgatóság.

Magolcsay Nagy Mihály
kalapüzletét megnyitotta.
Új kalapok nagy választékban.
Alakítást, tisztítást szakszobában készítenek. SZÍNHÁZTÁJÁRÓ

METEOR
filmszínház
Fél 5, fél 7-kor
A BIBOROS LEVELE
Az izgalmas kalandok és ésszeszküvések filmje és kísérő műsor

APOLLÓ MOZI
Errol Flynn főszerepben
amerikai film
HÉT TENGER ÖRDÖGE
Előadások: 8, 5 és 7 órákor
Telefon: 194

Vigaszínház
m o z i
Magyarországon először!
A legizgalmasabb, a leghatalmasabb francia világfilm:
GOLEM
Duvivier mesterrendezése.
Fősz.: Harry Baur.
Előadások:
3.15, 5, 6.15 órákor.

„Az atombomba a borzalmak koronája”

„Az atombombánál borzalmasabb hadviselési módszer is van”
Az Egyesült Nemzetek politikai bizottságában Visinszki erősen bírálta az amerikai kormányt az atombombával kapcsolatban tanúsított álláspontját és kijelentette:
— A szovjet kormány a fegyverkezés korlátozását akarja!
— majd Comoloy szenátor felé fordulva így folytatta:
— Az atombomba a borzalmak koronája, az amerikai kormány mégis két kézzel kapaszkodik ebbe a tömeggyilkos fegyverbe!
Comoloy szenátor válaszában kijelentette, hogy az amerikai kormány nagyra értékeli a Szovjet-unió leszerelési javaslatát és elismeri, hogy az atombomba kérdését elsősorban kell résziesíteni a leszerelési eszmecserek során. Showers, angol delegátus beszédében a többi között a következőket mondotta:
— Semmi biztos alapja nincsen annak az állításnak, hogy az atombomba még mindig a legborzalmasabb fegyver. Vannak még borzalmasabb módszerek a hadviselésnek, amelyeknek azonban még nincs nevük és amelyek még nem ismeretesek a bizottság előtt. Létezéskiről semmi bizonyosat nem tudunk.
A véőjog kérdésével foglalkozó albizottság heves vita után 7:6 arányban úgy döntött, hogy illetse a jövőben a nyilvánosság előtt tartja meg. Az Egyesült Államok, Franciaország és Anglia a nyilvánosság kizárása mellett foglalja állást.

Eröss János tájékoztatása a közellátási helyzetről

Eröss János közellátásügyi miniszter részletes tájékoztatót nyújtott a közellátási helyzetről. Közölte, hogy a 25 delás kenyérfeladagot decemberben is megtartják és remélhetőleg nem kell csökkenteni a jövő termésig. Az elmi kérokat szenvedett gazdáknak könnyítéseket, illetőleg felmentést adnak a beszoigalattási kötelezettség terén. Ez 11 ezer vagon kenyérgabona kiesését jelenti. Eddig 68—70%-ig megtörtént a beszoigalattás. Kanadából vásároltunk 500 vagon főzlisztet és lehetséges, hogy jobbbi vásárlások is történnek, hogy az új termésig a kenyérliszt-ellátásunk zavartalan legyen.

A hússzállítás terén a helyzet az, hogy a katasztrófális takarmányhiány miatt olyan nagy a vágómárha felhajtás, hogy a közönség ezeket nem is tudja felvásárolni. A jövőre vonatkozóan természetesen ez igen aggasztó jelenség, pillanatnyilag azonban inkább a rendelkezésre álló készletek gazdálkodásában vannak nehézségeink. A hús egy részét igyeksznek konzervek feldolgozni, más részét pedig nemes vaduláért értékesíteni. Zsiradékellátásunk kedvezően alakul. Olajos magvakban a múlt évi 500 vagonhoz képest az idén 75 ezer vagon termelésünk van. Argentínából esedékes 220 vagon zsír és 60 vagon margarin.

A burgonyában mutatkozó hiány okai a következők: A tavaly 520 ezer kat. holdon termelt burgonya, az idén csupán 484 ezer kat. holdon. Az idel termés az osztály miatt mennyiségben és minőségben is nagyon rossz. A tavalyi 17 millió mázsa burgonyával szemben 12,5 millió mázsa termelt. A burgonyából való szeszgyártást leállították és a szeszgyárakban tárolt, étkezésre alkalmas burgonyát kiválogatták és közfogyaszásra adják, ez mindössze 66 vagon.
A cukorállítás terén sem lesz fennakadás a közellátásban. 5—6 ezer vagon termést várunk. A közellátási kormányzat mindent meg tesz, hogy a sertésvágási évszak kezdetére megfelelő mennyi-

ségű só álljon rendelkezésre. Külföldről most érkeznek nagyobb só szállítmányok. A szabad só árát 3 forintban állapította meg a Gazdasági Főtanács. Tej jelenleg van bőségesen. Káposzta terén még jelentékenyen rosszabb a helyzet, mint burgonyából. Az idel termés csupán 22—23 százaléka a tavalyinak és minőségileg is rosszabb. Hátezer vagon kakaóba érkezett az országba és ez ebből gyártandó csokoládé kilója 50—60 forint lesz, jelentékenyen olcsóbb a megkapható csokoládénál. A közel jövőben 15 vagon citrom kerül piacra darabonként 70—80 filléres áron. Ezenkívül a kórházak és egyéb közintézmények karácsonyra jelentős mennyiségű citromot kapnak a tándárléba.
Az UNRRA-tól kapunk 1500 tonna cukrot, 2000 tonna húskonzervet, 500 tonna levelekkát, 200 tonna tejkonzervet, 300 tonna grószert, 100 ezer pár bakancsot és 100 ezer pár gyermekcipőt. Az előbbi 18—20 forintos áron, az utóbbi 8—10 forintos áron kerül kiosztásra. Az amerikai akció révén 2,5 millió dolláros 900 tonna különböző áru érkezik Közudomásn hogy Svédország, Dánia és Svájc igen jelentős segítséget nyújt.
A miniszter végül közölte, hogy a márhús árát valószínűleg 1—1,20 forintra lecsökkentjük. Karácsonyra a dolgozók külön 1 kg cukrot kapnak, azelőtt 1500 mázsa szaloncukrot adnak kb. 15 forintos áron az üzemi dolgozóknak, továbbá 15 vagon pálinkafélék egészen olcsó áron, (MTH)

Franco mondjon le!

Az Egyesült Nemzetek politikai bizottságának ülésén Comoloy szenátor bejelentette az Egyesült Államok javaslatát a Franco kormánytal szemben. A javaslat követeli, hogy Franco adja át a hatalmat szélesebb népi alapokon nyugvó idelelvis kormányának, amely biztosítja a szőlés, vágás- és gyülekezési szabadságot és szabad választásokat tart.

Asztalosmesterek Invélmébe!
Ragasztott és panel lemezek kaphatók Sesztina Lajos vasnagykereskedésében Piac u. 23.

ALFÖLDI TAKARÉKPÉNZTÁR DEBRECENBEN
Pesti Magyar Kereskedelmi Bank leányintézete.
Betéteket legelőnyösebben gyümölcsözlet foglalkozik a bankküzlet minden ágával.
Szolgálatát előzőkény, gyors és pontos.

Ne busuljon Polgártársam!
nincsen már drágaság. KUN szódavízgyárában ott van az olcsóság. Egy liter szódavíz 50 fillérrért ad, ha érte megy magának is ad. Csapó u. 33 sz.

Házi istentiszteletek tartását ajánlja a presbiteri konferencia

A debreceni ref. egyház presbiteri ülése Uray Sándor lelkésznek megnyitotta beszédében meleg szeretettel emlékezett meg Baja Mihály és Kantor József lelkészek 25 éves szolgálati évfordulójáról. A jubileumok értékes tagjai a debreceni lelkész karnak, akiket a presbiterium tagjai is őszinte megbecsüléssel és tiszteléssel üdvözöltek. Bejelentette még a lelkészlelkész, hogy a presbiterium hétfői bibliaórái tovább fejlődnek s kívánatos lenne, ha ezen előadásokon minél többen jelennének meg. A legutóbbi egyházmegyei presbiteri konferencia foglalkozott a vallásos érzés kiművelésével és ajánlja a híveknek a házi istentiszteletek tartását. Feltűnik, hogy a terén a presbiterium tagjai is közreműködjenek és a családok

meglátogatását vállalják magukra. A presbiterium Uray S. bejelentését helyesléssel vette tudomásul.

Ezután foglalkozott az egyháztanács az egyházrészek jelentésével. Az Árpád-téri egyházrészek a presbiterium közönségét fejezte ki azért az értékes munkáért, melyet a paplak és egyéb egyházi épületek helyrehozására kifejtett. Sipos Károly lelkészlelkész lemondott a missziói bizottság elnöki tiszttségéről. A presbiterium a lemondást nem fogadta el, hanem felkérte, hogy a jövő évben tartandó tisztújításokig vállalja tovább elnöki állását.

Végül tudomásul vette a presbiterium, hogy a Nagytemplom tetőzetének kijáratosi munkálatai megkezdődtek s ezzel a templomépület további romlását megakadályozták.

A debreceni rendőrség 14 tagú osztrák vasutas csempészbandát leplezett le

A debreceni gazdasági rendőrség bravúros nyomozással leplezte a bécsi vasutasokékat azt a 14 tagú csempészbandát, mely hónapok óta csempészte ki Magyarországról Ausztriába az ételanyagot, dohányt, lisztet, szalonát ruhaneműt cserélve át ott az élelmiszert. A vasutasok katonai vonatokon jöttek Magyarországra, mint szolgálatot teljesítő vasúti személyzet.

A gazdasági rendőrség már régebben figyelemmel kísérte az osztrák vasutasok működését és tegnap délelőtt a Petőfi-téri Éden szállóházban elfogta Andreas Heider és Franz Betselmann bercei lakos vasutasokat, akik a csempészbanda vezetői voltak. 180

liter ételanyagot lefogták a nyomozást végző Kállay Kálmán nyomozóhadnagy és Csiky Lajos, valamint Parkas K. rendőrök. A kihallgatott csempészek beismerték, hogy rendszeresen szállították ki Ausztriába a magyar élelmiszereket, Romániába pedig cukrot és textil csempészték ki. 1500 forint magyar pénzt és ugyancsak 1500 osztrák schillinget találtak náluk. 12 társuknak sikerült megszöknie, a rendőrség azonban nyomukban van, egyidejűleg pedig értesítettek az osztrák büntető hatóságokat a bécsi vasutasok csempészbandájának működéséről.

A rendőrség őrizetében levő két csempész a vizsgálat befejezése után átadják az ügyészségnek.

A győri népbíróság halálra ítélte Demeter csendőrfőhadnagyot

A győri népbíróság tegnap tárgyalta dr. Demeter Zoltán volt csendőrfőhadnagy ügyét, azonban újabb bejelentések érkeztek a népbírósághoz arra vonatkozólag, hogy Demeter részese volt a Debrecenben, Beregszászon és Hegyeshalomon elkövetett tömeges kivégzéseknek.

Dr. Demeter Zoltán csendőrfőhadnagy a Ferenczy csendőrelvezetés parancsnoksága alatt álló 103-as számú megszálló csendőrpáncsosztag vezetését látta el. Ennek a tábori csendőrségnek a feladata a kiirtás előtt álló területek „átfésülése” volt. Feljelentések szerint ezt a legnagyobb emberirtelenséggel végezték és minden általuk gyanusnak ítélt személyt kivégeztek s tömegsírokba temették. Több tanu vallomása szerint dr. Demeter Zoltán parancsára vezették ki az Apafájára a debreceni rendőrség fogdójából az előzőleg Debrecenben összefogdosított 67 munkaszolgálatos közül 65-öt, akiket a német SS-ekkel kivégeztek. Demeter a tömegkivégzés után vállán két géppisztollyal jelent meg egyik tanu vallomása szerint a debreceni rendőrségen és kijelentette többek előtt:

— Ma 65 embert nyirbank ki! Két személynek sikerült megmenekülnie az apafájai kivégzés elől és ezek, valamint a sírásásra ösztönözött egyének tanuskodtak arra nézve, hogy dr. Demeter Zoltán milyen mértékben vett részt az apafájai tömeggyilkosságban.

Feljelentések érkeztek Demeter ellen, hogy Beregszászon a 7/1 munkaszázad 12 tagját, akik a kiirtásnál nem tudtak betegségük miatt saját lábukon távozni, ahegyezteté, Erre nézve Perlmann Miklósné hittanár szerepel tanu.

ként, aki az 1944 szeptember hó 28-án lerölyt eseményeknél szemtanu volt. Ugyancsak vádolták Demeterrel azzal is, hogy 1945 március 26-án Hegyeshalom kiirtésakor parancsot adott egy bombarepülő romelpületben levő 90 kiirtéses tízfuzos munkaszolgálatos kivégzésére. A lakosság a kivégzettek tetemét cserépromokkal fedte be, hogy a tifuz terjedésének veszélyét megakadályozza és a meggyilkoltakat az orosz csapatok bevonulása után ásták el.

Lapzártakor jelentik: A győri népbíróság tárgyalta Demeter Zoltán volt csendőrfőhadnagy ügyét, aki az MSZK csendőrnagyot osztrák volt a vezetője és résztvevő emberek kegyetlen megkínzásában. Hivatali működésében segédkezett a nyilas rendszernek. A népbíróság népfelmentés és háborús bűntettekért közzétett halálra ítélte. Az elítélt fellebbezést, egyben kegyelmet kért.

Éhenhalt egy négygyermekes asszony?

Püspökudványban a múlt nap meghalt Daróczy Béláné Lajos Jolán 45 éves asszony. Már huzamosabb idő óta beteg volt, állítólag szívbillentyű-elégtelensége volt és búskomorságban is szenvedett, de orvosi kezelésben nem részesült. A halottkémorvos feltevése szerint Daróczy Béláné lehetséges, hogy éhenhalt. — Daróczy négy gyermekével együtt nagy nyomorban volt, lakása is elhagyott, tetves. — A férje Budapesten volt munkát keresni, mialatt Daróczy né meghalt. A hatóság megindította a vizsgálatot.

Legjobb ajándék: Gyermekeknek HÖFENÉKE és HÉT TÖRPE Ft 8:50 CSILLAG könyvkereskedés Piac utca 69.

Rádiók részlete, javítás, vétel, cseré, szerelés. **SOLTÉSZ, Kálvin tér 2.**

Mikulásra ajándékot, képerketet válogasson a „Kereszdebolt”-ban Piac-u 89.

Egy zavaros árdragítási büntügy felmentéssel

A debreceni törvényszék uszora-bírósa kedden tárgyalta Blum Jenő debreceni, Piac-utcai textilkereskedő árdragítási ügyét. Blum a vád szerint a flanel méterét 10,76 forint helyett 13,50 és 12 forintért adta volna. — A feljelentés szerint egy asszonyvőnek így adta az árut; azonkívül Mészáros László rendőrnagyos-alkhadnagy előtt, akit társával, Turi József rendőrnagyos-alkhadnaggal együtt küldött ki a gazdasági rendőrség — a flanel méteréért 12 forintot kért, sőt először egy vevőt is ilyen áron szolgált volna ki.

A rendőrség október végén érte teltlen Blumot, aki azóta őrizetben is van.

A fővárosi bíróság Blum tagadta az árdragítást. Előadta, hogy ő Friedlander Jenő nagykereskedőtől kapta a flaneláruát és még ki sem tudta sem ő, sem csendes társa, Köstner Vilmos az árat kalkulálni, máris kérték az árut. Egy asszonynak 10 forintért adott flanelt, illetve 1 méter 20 centiméter fizetett az asszony 13 forintot. Tagadja, hogy magassabb árat kért vagy fogadott volna el. Azt elismeri, hogy október 1. óta nem vezette az árnyilvántartási könyvet.

Pfeiffer államtitkár Debrecenbe jön

A Független Kisgazda Párt hajdúmegyei szervezete vasárnap délelőtt 10 órakor, a debreceni központ nagyermeben vármegyei választmányt tart. Erre vonatkozóan a vidéki pártszervezetek már megkapták körlevélüket, de ezúton is felhívja a pártvezetőség a megyei szervezeteket, hogy a választmányi tagok az ülésen feltétlenül jelenjenek meg. A vármegyei ülésre az Országos Központ részéről több államtitkár és vezetőségi tag Debrecenbe jön. A vezetőség meghívására városunkba érkezik Pfeiffer Zoltán igazságügyi államtitkár, aki politikai beszámolót tart.

Szombaton Mikulás Bál

A Kisgazda Párt debreceni szervezeteinek női tagozata szombaton este 8 órai kezdettel a pártszervezet nagyermeben Mikulás-Bál rendez, melyre a rendezőség ezúton is meghívja és szeretettel elvárja a párt tagait és az érdeklődőket. A meghívók és jegyek a női tagozat titkárságánál igényelhetők és válthatók.

A Pall söröző emeleti étterme megnyílt

A debreceni vendéglátóipar eseménye a Pall söröző emeleti étterme megnyitása, melyet a tulajdonos, Pall Sándor vendéglősmester városvezetés ismert szerény egyéniségéhez méltóan minden különösebb ünnepség mellőzésével adott át rendeltetésének. Ez az új étterem hatalmas arányúval gyönyörű új berendezéssel impozáns hatást tesz a belépőre. Pall Sándor Debrecen újjáépítésének munkájából kivette részét ezzel az életre hívott pompás étteremmel, melyet úgyszólván a romokból támasztott fel. Még egy évvel ezelőtt az épület a háborús események nyomait mutatta. Pall Sándor szívós akarateréje, szakmájának szeretete és a közönség szolgálatának hivatásérte adta lendületet alkotó munkájának, amellyel ezt a nagyszerű és hiányt pótló nagy éttermet megteremtette. Nem kétséges, hogy Debrecen közönsége őszinte szeretettel fogja viszonozni Pall Sándor nemes törekvéseit.

FESTÉK, STENCIL HURAY, Iparkamara

ÓRÁT ékszerrel bízalommal **SRETIER UTÓDAIÓL POLGÁRNÉ ÉS VIGH** Battyány-u. 24. Óra, ékszerjavítások is.

Ezután Mészáros László rendőrnagyos-alkhadnagyt hallgatta ki az uszora-bírósa. Szerinte egy asszonynak 13 forintért adta Blum a flanelt, majd neki azt mondta, hogy 12 forint a flanel métere, mire felfedte kiletét és igazolta, hogy rendőrnagyos-alkhadnagy és a bejárati előtt álló társát is behívta. Kiderült azután, hogy az asszonyt, akitnek drágán adta volna el Blum az árut, sem Mészáros nem igazolta, a büntelt nem vette el tőle; sem az üzlet előtt álló Turi nyomozó, aki pedig szintén beszélt a vevővel és meg is kérdezte, hogy mennyiért vette. — Sőt kiderült, hogy az üzlet előtt állott és Turi nyomozóval társalogott Gárdos Klára rendőrnagyos-alkhadnagyt is és a három nyomozó ellenére elment a drágábban vásárolt vevő a büntelt flannellel. — A kihallgatott Turi nyomozó a bíróság előtt másképpen mondta el az eseményeket, mint Mészáros. Az uszora-bírósa az ellentétes vallomások után — és mivel a koronatanu és a büntelt eltűnt — Blumot bizonyíték hiányában felmentette az árdragítás vádjáról és azonnal szabadlábra helyezte. — Az államügyész fellebbezett.

Makkai Sándor tart előadást a Független Ifjúság mai kultúrdélutánján

A Független Ifjúság debreceni szervezete ma, szerdán délután 5 órai kezdettel, a pártszervezet dísztermében magasszínvonalú népszerű kulturális délutánt rendez. A művészeti műsor első részében magyar népi kultúra, második részében az európai kultúra rikaszép számai szerepelnek. — A kultúrdélután kiemelkedő pontja Makkai Sándor egyetemi tanár, a kiváló író előadása lesz, aki az örök ifjúságról fog beszélni.

Ló és szarvasmarha vásár

A keddi ló- és szarvasmarhavásár évek óta nem láttott képet nyújtott. A vásártér hatalmas területén olyan nagytömegű jószágot hajtottak fel, hogy mozogni alig lehetett. A vásár iránt is nagy érdeklődés mutatkozott, mert falusi és tanya kisgazdákon kívül vidéki és fővárosi kereskedők nagy serege rajzott a sokadalomban. Szakértők megállapítása szerint a nagytömegű jószág minőségileg gyenge volt. Ezt a takarmányhiányt meggyarazták s ennek tudható be az is, hogy a sovány, de további tartásra alkalmas nagytömegű állatot felhajtották eladásra. — Ami vételkedvet illeti, megállapítható, hogy meg volt az érdeklődésben. De vevők leginkább az újjazdák sorából kerültek ki. Ezek most már állattartásra is berendezkedtek, mert gazdaságukban szükségük van jószágokra. Vágóállatot a kereskedők keveset vásároltak, a javát Budapestre szállították. A vásáron belye, ökor, sőt bivaly is volt, amelyeknek szintén akadt vevője.

A lóvásáron az anyag mennyiségileg és minőségileg kielégítőnek mondható, de vételkedvet nem volt Ennek okát a vásárra megstartott szabócsi nagyvásárral magyarázzák. Jobb minőségű lovakat azok, akiknek szükségük volt rá, ott vásároltak. Leginkább keresték tegnap a vágóállatot, amelyből jelentékeny tétel meg is vásároltak.

Arany-, ezüsttárgyak vételre és eladásra **ENGEL LÁSZLÓ** ékszerüzlet a **BENYATS** áruházban.

HIREK

Ismeretlen tettesek

— valószerűleg a csehszlovákiai hasonló példákhoz felbuzdulva — a Déri téren szoborledöntő tanfolyamot indítottak. A mindenki által jólismert finom, művészi női akszobrot már másodikban döntötték le a talapzatáról. Hőstettüket szombatra virradó éjjel követték el. Egy éppen arra felé haladó kisebb társaság tagjai szerint a felkés ifjak még lelkesebb dalokat énekelve a Hatvan utca irányában tüntek el. Birtesülésük szerint a múzeum vezetősége elszállította a szobrot, mielőtt komolyabb baja történne. Kíváncsian és egyben őszinte szomorúsággal várjuk, hogy a szobordöntőgetők melyik szobrot szemelik ki ezek után nagy jelentőségű trónjajuk számárá.

— Tildy Zoltán köztársasági elnök elvállalta Juhász László gyári munkás 15-ik gyermekének keresztapását. A keresztelés a budafoki ref. templomban folyt le.

— Ferenc nap az Itélőtábla. A debreceni Itélőtábla kedden meglepő ünneplésben részesítették dr. Ternovszky Ferenc Itélőtáblai elnököt, akit névnapja alkalmából a Tábla, főügyészség, törvényszék, járásbírósa, ügyészség tagjai köszöntöttek.

— Veres Péter és Somogyi Imre kitüntetés. A köztársasági elnök Veres Péter és Somogyi Imre nemzetgyűlési képviselőknek a magyar demokrácia előmozdítása körül szerzett kimagasló érdemek jutalmazásául a Magyar Szabadság érdemrend ezüst fokozatát adományozta.

— A Magyar-Szovjet Művelődési Társaságban Piac u. 49. sz. alatt ma, szerdán délután 6 órakor a politikai szakosztály megbeszélésén dr. Kovács Béla tanár előadásában felhívjuk tagtársaink figyelmét. — A csütörtöki Dériben tartandó pedagógiai előadás az előadó kiadványoztatása miatt elmarad. Piac u. 49. sz. alatt a műszaki szakosztály alakul utjontam. A mérnök és technikus utasok szívesen várjuk erre az alakuló értekezletre. Vezetőség.

GYÁSZROVAT

Gelambos Imre 56. évében elhunyt. Temetése ma délután 2 órakor lesz a Köztemető III. ravatalozójából. Bartha vállalat.

Szepessy Istvánné

Eszenyi Katalin dohánygyári munkásné 40 éves korában elhunyt. Temetése szerdán délután 3 órakor lesz a Köztemető III. ravatalozó terméből. Gyászolják: Bánatos férje, gyermeke és kiterjedt rokonsága. Lakás: Gépész u. 6. Dankó temetkezés.

Nagy János

péksegéd tragikus körülmények folytán 27 éves korában elhunyt. Temetése csütörtökön délután 3 órakor lesz a Köztemető II. A. ravatalozó terméből. Gyászolják: Bánatos felesége, kis fia, szülei, testvérei, sógora, sógorlője és kiterjedt rokonsága. Lakás: Vilmos császár út 48-b. Dankó temetkezés.

Alulírottak mély fájdalommal tudatják, hogy

ő v. Harnos Gézáné szül. **Ziptinger Izabella** a Kereskedő Társulati főtitkár özvegye 78 éves korában elhunyt. Temetése csütörtökön 2 órakor lesz a díszravatalozó terméből a rom. kat. egyház szertartása szerint. Gyászolják gyermekei: Mária Toroczky Osvaldné férjével, gyermekeivel és unokáival, Izabella Giza férjével Ujhelyi Jánossal és gyermekeivel és a kiterjedt rokonság. Minden külön értesítés (gyászlap) helyett. Lakás: Szent Anna utca 18. Gebauer temetkezés vállalat.

